

เมนูที่ ๕ ทิศทางการขับเคลื่อนงาน

ทิศทางการขับเคลื่อนงานของตำบลวังหลุม

ตำบลวังหลุมมีกลไกการขับเคลื่อนงานที่ทำให้เกิดกระบวนการจัดการตนเองแบบมีส่วนร่วมโดยใช้การมองวิกฤตเป็นโอกาสในการสร้างความเข้มแข็ง ต่อเนื่องและยั่งยืน อยู่ร่วมกันบนเป้าหมายของการจัดการตนเองตามวิถีพอเพียง การสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และการปรับตัวอยู่ร่วมกับวิกฤตหรือปัญหาต่างในพื้นที่ได้อย่างสมดุล

ดังนั้น ตำบลวังหลุม อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร กำหนดทิศทางขับเคลื่อนที่ทำให้เกิดกระบวนการจัดการตนเองของหมู่บ้าน เพื่อสร้างความเข้มแข็ง มีความต่อเนื่องและยั่งยืน โดยใช้กลไกของนวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น : หมู่บ้านจัดการตนเอง และนำ หมู่บ้านที่เกิดนวัตกรรมจัดการตนเองที่โดดเด่นชัดเจนในด้านต่างๆ จำนวน ๓ หมู่บ้านเป็นต้นแบบในการเรียนรู้สู่การขับเคลื่อนไปข้างหน้า ดังนี้

๑. นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น : หมู่บ้านจัดการตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมู่ที่ ๕ บ้านเขารวก

๒. นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น : หมู่บ้านจัดการตนเองด้านดิน หมู่ที่ ๖ บ้านเนินทราย

๓. นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น : การบริหารจัดการหมู่บ้านจัดการตนเอง หมู่ที่ ๘ บ้านเขาบรเพ็ด

๑. นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น : หมู่บ้านจัดการตนเองด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมู่ที่ ๕

ศูนย์การเรียนรู้ป่าชุมชนบ้านเขารวก มาจากการที่คณะกรรมการหมู่บ้านเขารวกมีการประชุมในการปิดป่าในช่วง เดือนสิงหาคม - เดือนกันยายน ของทุกปี เนื่องจากเป็นช่วงที่ป่าไม้อุดมสมบูรณ์เพื่อเป็นอนุรักษ์ป่าไม้บนเขารวกและเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า จึงมีการประชุมทำข้อตกลงในการปิดป่าขึ้น และมีการเพาะพันธุ์กล้าไม้ ปลูกทุกวันที่ ๑๒ สิงหาคม ของทุกปี มีการจัดตั้งเวรยามในการดูแลรักษาผืนป่าชุมชน เด็กนักเรียน และประชาชนภายในตำบลเข้าร่วมปลูกป่า เพื่ออนุรักษ์ พื้นฟูผืนป่า เป็นแหล่งอาหารของคนในชุมชน โดยมีนายสมพาน อ่อนไม้ นายแล่ บุญอัน นายชลอ คาบคำ และนายอุดร แสงตะวัน เป็นเป็นแกนนำหลัก ภายใต้การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหลุม กรมป่าไม้ ทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีแหล่งอาหารไว้สำหรับบริโภคและจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน ชาวบ้านเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าชุมชนในตำบลของตนเองและยังสร้างระบบนิเวศให้กับป่าชุมชนและเป็นการเกื้อหนุนสัตว์ป่าที่อาศัยอยู่ในป่าชุมชนบ้านเขารวก

เพื่อต้องการมุ่งหวังให้ประชาชนทุกคนในตำบลวังหลุมเกิดการหวงแหนและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ เด็กและเยาวชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ในตำบล ส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่ารวมทั้งมีการปลูกต้นไม้เพิ่มเติมในพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ป่าเดิม เป็นสถานที่ในการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนที่สนใจ

เทียบเคียงงาน/กิจกรรมกับภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๗ ด้าน

ได้ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างคุณค่าการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เทียบเคียงงาน/กิจกรรมกับข้อเสนอ ๗+๑ นโยบายสาธารณะ

ได้ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับข้อเสนอ ๗+๑ นโยบายสาธารณะ ดังนี้

๑) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่ารวมทั้งมีการปลูกต้นไม้เพิ่มเติมในพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ป่าเดิม การทำข้อตกลงหรือออกข้อบัญญัติการดูแลรักษาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกประเภท สนับสนุนการจัดตั้งกลไกคณะทำงานและส่งเสริมการพัฒนาอาสาสมัครดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนให้มีการจัดทำและการนำใช้ฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในพื้นที่ที่มีศักยภาพ และสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นจัดทำแผนฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เทียบเคียงงาน/กิจกรรมกับการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพ ๑๐ ประเด็น

ได้ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับการลดปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพ ๑๐ ประเด็น ดังนี้

๑) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ กองทุนการจัดการทรัพยากรแบบมีส่วนร่วม (กลุ่มครอบครัว องค์กร) อาสาสมัคร และ กลุ่มทางสังคม แหล่งเรียนรู้ แผน อนุรักษ์ พื้นฟู นำใช้ สร้างกติกา มีศูนย์กรรมการ ในการจัดการข้อขัดแย้ง ด้วยข้อมูล เพิ่มศักยภาพแกนนำ

๒. นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น : หมู่บ้านจัดการตนเองด้านดิน หมู่ที่ ๖ บ้านเนินทราย

เจ้าหน้าที่พัฒนาที่ดินจังหวัดพิจิตรได้มาประชุมที่หมู่บ้านเนินทราย ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่ห่างไกลและแห้งแล้งที่สุดในอำเภอตะพานหิน ที่สำนักงานพัฒนาที่ดิน จังหวัดพิจิตรจัดอบรมหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน ในหลักสูตรหมอดินในโครงการปรับปรุงบำรุงดินในด้วยปุ๋ยอินทรีย์ วัตถุประสงค์อนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์หลังจากได้รับความรู้ในการอบรมจึงเกิดแนวคิดในการดำเนินงาน ซึ่งในกิจกรรมได้ทำการผลิตน้ำหมักชีวภาพ การใช้ปุ๋ยพืชสดในการปรับปรุงคุณภาพดิน การปลูกหญ้าแฝกเพื่อรักษาหน้าดิน

กระบวนการพัฒนาในการปรับปรุงคุณภาพดินและการอนุรักษ์ดินมีการประชุมร่วมกับหน่วยงานพัฒนาที่ดินในเรื่องของการปรับปรุงคุณภาพดิน มีการประชุมฝึกอบรมทุกปีให้กับทุกหมู่บ้านในตำบลโดยมีความมุ่งหวังให้ประชาชนหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพและผลผลิตเพิ่มขึ้น สภาพดินในชุมชนดีขึ้นประชาชนที่เข้าร่วมสามารถลดรายจ่ายและหันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพแทนปุ๋ยเคมีโดยการทำกิจกรรม คือ ทุกคนนำวัสดุดีบมารวมกันหมักที่ศูนย์และแบ่งปันผลผลิตไปใช้กับการเกษตรของตนมีการนำปัญหาของสภาพดินในชุมชนมากระตุ้นให้คนในชุมชนหันมาใช้เกษตรอินทรีย์มากขึ้น มีแหล่งงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาที่ดินในรูปแบบของแผนงานโครงการภายในหมู่บ้าน

เทียบเคียงงาน/กิจกรรมกับภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๗ ด้าน

ได้ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑) การวางแผนการส่งเสริมการลงทุนและพานิช คือ ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร

๒) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คัดกรอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ สร้างคุณค่าการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เทียบเคียงงาน/กิจกรรมกับข้อเสนอ ๗+๑ นโยบายสาธารณะ

ได้ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับข้อเสนอ ๗+๑ นโยบายสาธารณะ ดังนี้

๑) เกษตรกรรมยั่งยืน ส่งเสริมให้เพิ่มครัวเรือนเกษตรกรรมยั่งยืน สนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งปลูกสร้าง ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้วัสดุดีบในชุมชนเป็นหลัก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากพื้นที่สาธารณะในการทำเกษตรกรรมยั่งยืน ให้มีแผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมให้ประชาชนพึ่งตนเองด้านอาหาร ให้มีการจัดทำและนำใช้ฐานข้อมูลการตกค้างของสารเคมีเกษตรในร่างกาย และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอุดหนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมให้เกิดกองทุนปรับเปลี่ยนสู่ระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๒) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่ารวมทั้งมีการปลูกต้นไม้เพิ่มเติมในพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ป่าเดิม ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พลังงานทางเลือกในระดับครอบครัวและชุมชน และมีศูนย์เรียนรู้ สนับสนุนให้มีการจัดทำและการนำใช้ฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓. นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่น : การบริหารจัดการหมู่บ้านจัดการตนเอง หมู่ที่ ๘ บ้านเขาบรเพ็ด

การบริหารจัดการหมู่บ้านตนเองโดยประชาชนเพื่อประชาชน จากผลลัพธ์ที่ได้จากการบริหารจัดการหมู่บ้านจัดการตนเอง บ้านเขาบรเพ็ด หมู่ที่ ๘ ที่เกิดจากความร่วมมือ ร่วมใจ ร่วมสร้างของประชาชนหมู่ที่ ๘ ตลอดจนมีผู้นำที่เป็นแกนนำสำคัญในการยกระดับหมู่บ้านตนเองจาก เดิมมาจากการประกวดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงดีเด่น ตามโครงการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาอาชีพและเพิ่มศักยภาพการแก้ไขปัญหาความยากจนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วยคนในชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพด้านเกษตรกรรมสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ เพื่อสร้างรากฐานเศรษฐกิจพัฒนาจัดการตนเองได้สร้างรายได้ให้ชุมชน อยู่ได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน จึงทำให้เกิดหมู่บ้านจัดการตนเอง ขึ้น โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลวังหลุม เข้ามาจัดกิจกรรมโครงการประกวดหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง นำพาให้ความรู้ คำแนะนำสนับสนุนแหล่งต่างๆ ในการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมและภูมิทัศน์ต่างๆ ในพื้นที่ ทำให้ประชาชนสามารถดำรงชีพภายใต้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถเป็นแบบอย่างและแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ประชาชนและเกษตรกรมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและลดรายจ่าย ชุมชนมีคุณภาพชีวิตและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น มีการดำเนินงานและกิจกรรมเกี่ยวกับการสำรวจปัญหาของประชาชนประสบปัญหา ประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้ผลิตปุ๋ยใช้เองในครัวเรือน ช่วยลดต้นทุนในการผลิตประชาชนลดการใช้สารเคมีทำให้สุขภาพดีขึ้น ประชาชนได้บริโภคข้าวที่ปลอดสารเคมี ประชาชนลดค่าใช้จ่ายในการผลิต ประชาชนรู้ ประโยชน์และเห็นคุณค่าการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ลดการใช้สารเคมี มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างประชาชนในชุมชน เพิ่มยอดการผลิต เพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน ให้ความรู้และคำแนะนำกับประชาชนผู้สนใจ การสร้างความสามัคคี และการสร้างความเข้มแข็งในชุมชน

เทียบเคียงงาน/กิจกรรมกับภารกิจหลัก ๗ ด้าน ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ได้ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับภารกิจหลัก ๗ ด้าน ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

๑. ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต คือ การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพ

๒. ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุนและพานิชย์ คือ ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร การส่งเสริม การฝึกและประกอบอาชีพ

๓. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ สร้างคุณค่าการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เทียบเคียงงาน/กิจกรรมกับข้อเสนอ ๗+๑ นโยบายสาธารณะ

ได้ดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับข้อเสนอ ๗+๑ นโยบายสาธารณะ ดังนี้

๑. การจัดสวัสดิการสังคมโดยชุมชน คือ จัดตั้งกองทุนสวัสดิการกลางเพื่อจัดสวัสดิการให้กลุ่มคนที่ด้อยโอกาส สนับสนุนการจัดเวทีนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุกระดับ สมทบงบประมาณให้กองทุนสวัสดิการชุมชนและให้สมาชิกมีการออกร่วมกับกองทุนสวัสดิการชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนในพื้นที่เป็นสมาชิกกลุ่มสวัสดิการที่มีอยู่ในชุมชนอย่างน้อย ๑ กลุ่ม การจัดสวัสดิการให้แก่ชุมชนโดยผ่านกระบวนการจัดการฐานข้อมูลและการนำใช้ข้อมูลชุมชน หนุนเสริมการเพิ่มศักยภาพแกนนำในการบริหารกองทุนเพื่อจัดการสวัสดิการสังคมให้มีประสิทธิภาพ ผลักดันและเปิดโอกาสให้ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากจน ผู้พิการ และผู้ได้รับผลกระทบ ได้เข้าเป็นสมาชิกและได้รับสวัสดิการจากกองทุนสวัสดิการโดยไม่มีเงินสมทบ

๒. เกษตรกรรมยั่งยืน คือ ส่งเสริมให้เพิ่มครัวเรือนเกษตรกรรมยั่งยืน สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งปลูกสร้าง ในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์โดยใช้วัตถุดิบในชุมชนเป็นหลัก มีแผนการดำเนินงานในการส่งเสริมให้ประชาชนพึ่งตนเองด้านอาหาร ให้มีการจัดทำและนำใช้ฐานข้อมูลการตกค้างของสารเคมี การเกษตรในร่างกาย มีการพัฒนามาตรฐานเกษตรและอาหารที่ปลอดภัยของชุมชนโดยชุมชน ออกกฎ กติกา ข้อตกลงร่วม ในการควบคุมการโฆษณาประชาสัมพันธ์และการใช้สารเคมีในชุมชน

๓. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการจัดการขยะในระดับครัวเรือนและชุมชนอย่างถูกวิธี มีการทำข้อตกลงหรือออกข้อบัญญัติการดูแลรักษาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกประเภท และส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พลังงานทางเลือกในระดับครอบครัวและชุมชน และมีศูนย์เรียนรู้

๔. การเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน คือ ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณให้เด็กและเยาวชนมีเวทีในการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ มีการกำหนดกฎเกณฑ์ให้ทุกกลุ่มกิจกรรมมีสมาชิกกลุ่มเป็นเด็กและเยาวชน รวมอยู่ด้วยในกลุ่มต่างๆ ในตำบล มีนโยบายร่วมกับหน่วยบริการสุขภาพ ครอบครัว และชุมชน ในการส่งเสริมสุขภาพเด็กตั้งแต่อยู่ในครรภ์จนถึงวัยรุ่น และการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นระดับปฐมวัย

๕. การดูแลสุขภาพชุมชนโดยชุมชน คือ จัดทำและใช้ “ฐานข้อมูลชุมชน” ในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายการดูแลเพื่อออกแบบการดูแลสุขภาพและช่วยเหลือร่วมกับหน่วยบริการสุขภาพ กลุ่มอาสาสมัคร และแหล่งเรียนรู้ จัดให้มีศูนย์ประสานงานอาสาสมัครของชุมชนเพื่อเพิ่มทักษะและวางแผน จัดบริการให้การดูแลผู้ต้องการความช่วยเหลือตั้งแต่เกิดจนตาย ทุกสภาวะ สนับสนุนให้หน่วยบริการสุขภาพ หรือศูนย์บริการสุขภาพสามารถประสานและให้บริการครอบคลุมการดูแลกลุ่มเป้าหมายตามปัญหาในพื้นที่ และส่งเสริม สนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือดูแลกัน สร้างช่องทางการสื่อสาร และกระจายข่าวสารด้านสุขภาพ สร้างเยาวชนอาสาสมัครร่วมให้การดูแลสุขภาพ